

Стандард 1. Структура студијског програма

Студијски програм садржи елементе утврђене законом.

Студијски програм мастер академских студија Пословна економија и финансије акредитован је 2009. године, реакредитован 2014. године, па потом за извођење на српском језику 30.12.2020. године, а допуна акредитације за извођење програма на енглеском језику добијена је 10.10.2023. године.

Опис структуре и садржаја студијског програма са методама извођења наставе:

А. Елементи судијског програма**а. Назив и циљеви студијског програма**

- **Назив студијског програма:** МАС Пословна економија и финансије
- **Циљеви студијског програма:** Основни циљ СП МАС Пословна економија и финансије је образовање високо квалификованих стручњака са компетенцијама и вештинама у области пословне економије и финансија, којима су на располагању широке могућности запошљавања, личног и стручног напредовања и усавршавања, који су спремни да одговоре пословним изазовима производних и услужних привредних субјеката као и јавних институција и непрофитних организација, чиме се доприноси развоју компанија, привреде и друштва у целини. Свршени студенти ће бити оспособљени да буду део менаџмента великих корпорација, организација и институција и да учествују у доношењу и имплементирању стратегијских одлука у области пословне економије и финансија. Општи циљ студијског програма је преношење студентима специјализованих научних и стручних знања из економских и то пре свега финансијских дисциплина чијим усвајањем они постају спремни да разумеју и протумаче утицаје економских перформанси на нивоу малих предузећа, компанија, владиног и невладиног сектора.

Основни и специфични циљеви СП МАС Пословна економија и финансије детаљно су описани у [Стандарду 3.](#)

б. Врста студија и исход процеса учења у складу са законом који утврђује национални оквир квалификација

- **Врста студија:** Мастер академске студије.

Области компетенција	Дескриптори исхода учења СП МАС Пословна економија и финансије
Знање	▪ студенти поседују високо специјализована знања у области пословне економије и финансија која се односе на теорије, принципе и процесе, ▪ студенти поседују знање које може да им пружи основу за вредновање, критичко размишљање и примењено истраживање у областима пословне економије и финансија, као и за интеграцију знања из различитих поља; ▪ студенти поседују знање за процену развоја финансија и његовог значаја, као и за дубље разумевање постојећих проблема и глобалних трендова и модела; ▪ студенти поседују специјализовано знање које им омогућава да процене шансе за пословну експанзију и да изаберу, процене и усвоје моделе и алате за имплементацију; ▪ студенти поседују високо специјализовано знање из области пословне економије које им омогућава: израду и имплементацију пословних планова и започињање сопственог бизниса; управљање малим и средњим предузећима; управљање пројектима и тимским радом; управљање променама и иновацијама; истраживање тржишта и конкуренције; анализу финансијских извештаја; управљање финансијским пословањем и инвестицијама; познавање менаџмента у сектору услуга; ▪ студенти поседују високо специјализовано знање из области корпоративних финансија, управљања финансијским ризицима, међународних финансија;
Когнитивне способности	▪ студенти поседују когнитивне способности за критичку процену и креативно размишљање у решавању нових и сложених проблема, што представља основу за развој нових знања, и способност за интегрисање знања у непредвидивим ситуацијама; ▪ студенти поседују когнитивне способности за примену адекватних метода истраживања, за припрему и имплементацију плана истраживања, обраду резултата одговарајућим истраживачким методама и анализу резултата истраживања; ▪ студенти поседују когнитивне способности за утврђивање, истраживање и решавање практичних проблема кроз примењени истраживачки рад; ▪ студенти поседују когнитивне способности за критичку процену, усвајање, и повезивање нових знања из области пословне економије, менаџмента, финансија и информационо-комуникационих технологија и њихову примену у пракси.
Практичне вештине	▪ студенти поседују практичне вештине за обављање врло сложених активности и примену сложених метода и алата у области пословне економије и финансија; ▪ студенти поседују сложене практичне вештине за развој инструмената и алата који су неопходни у процесу истраживања и иновирања у области пословне економије и финансија; ▪ студенти поседују практичне вештине за прилагођавање сложених метода у области пословне економије и финансија као основе за доношење пословних одлука; ▪ студенти могу да контролишу рад и вреднују резултате других ради унапређивања постојеће праксе;
Социјалне вештине	▪ студенти поседују социјалне вештине за управљање и вођење сложених процеса и

	- пројеката; - студенти поседују социјалне вештине за интеракцију са другима и сарадњу у различитим друштвеним групама и тимовима; - студенти поседују социјалне вештине за управљање, вођење и интеракцију са другима у непредвидивим друштвеним ситуацијама.
Самосталност	- студенти су у стању да самостално воде најсложеније пројекте; - студенти су у стању да планирају и реализују примењена истраживања; - студенти могу самостално да управљају и воде развојне активности у непредвидивим условима окружења; - студенти могу самостално да доносе одлуке у условима неизвесности.
Одговорност	- студенти су оспособљени да делују предузетнички и да преузимају руководеће послове; - студенти су у стању да преузму личну и колективну одговорност за стратегијско одлучивање; - студенти су у стању да преузму личну и колективну одговорност за успешно обављање и извршавање задатака у непредвидивим условима; - студенти су у стању да преузму друштвену и етичку одговорност која се односи на извршавање задатака као и на њихове последице.

- **Исход процеса учења** је усклађен са Законом који утврђује национални оквир квалификација.
- **Компетенције дипломираних студената и исходи учења** су усклађени са дескрипторима седмог нивоа (7.1 мастер економиста) Закона о националном оквиру квалификација Републике Србије и дескрипторима седмог нивоа Европског оквира квалификација (EQF). У [Стандарду 4](#) дато је детаљно образложење и приказ компетенција дипломираних студената и исхода учења.

с. Стручни, академски, научни односно уметнички назив

Успешним завршетком СП МАС Пословна економија и финансије студент стиче академски назив **мастер економиста** (МАС, најмање 60 ЕСПБ, НОКС 7 ниво, подниво 1 (ниво 7.1)).

д. Услови за упис на студијски програм;

Услови за упис на студијски програм Пословна економија и финансије детаљно су приказани у [Стандарду 7](#).

е. Листа обавезних и изборних студијских подручја, односно предмета, са оквирним садржајем;

Студијски програм Пословна економија и финансије је конципиран као једно студијско подручје (без модула). Курикулум СП садржи 3 обавезна предмета и две изборне групе по 3 изборна предмета од којих студенти бирају из сваке групе по 1 предмет, стручну праксу (90 часова, 3 ЕСПБ), студијски истраживачки рад на изради мастер рада, као и мастер рад. У првом семестру студенти имају три обавезна предмета и један изборни, док је други семестар предвиђен за један изборни предмет, стручну праксу, студијски истраживачки рад и израду мастер рада. Детаљан приказ Курикулума, књига предмета, броја ЕСПБ по предметима дат је опису [Стандарда 5](#).

ф. Начин извођења студија и потребно време за извођење појединих врста студија

Реализација СП МАС Пословна економија и финансије траје 2 семестара (1 академска година), Обим студија је 60 ЕСПБ бодова. Студијски програм чине обавезни и изборни предмети наведени у [Табели 5.1](#). За сваки предмет планирано је укупно потребно време за које просечан студент треба да обави све предиспитне обавезе и положи испит, изражено у ЕСПБ бодовима (1 бод представља од 25 до 30 сати рада). Укупан фонд часова активне наставе износи 600 часова активне наставе. Часови предавања и вежби у односу на студијски истраживачки рад заступљени су са 62,5% , а часови предавања у односу на вежбе заступљени су са 60 %. Активности студента на једном предмету завршавају се полагањем испита. Након полагања испита формира се коначна оцена студента на предмету и студент стиче припадајући број ЕСПБ бодове за тај предмет.

г. Бодовну вредност сваког предмета исказану у складу са европским системом преноса бодова (ЕСПБ)

Бодовна вредност сваког предмета на СП МАС Пословна економија и финансије исказана је у складу са европским системом преноса бодова (ECTS – ЕСПБ). Бодовна вредност појединачног предмета креће се у интервалу од 6 до 8 ЕСПБ. Бодовна вредност свих предмета детаљно је исказана у [Стандарду 5 \(Табела 5.1, 5.16, 5.2 и 5.3\)](#).

х. Бодовна вредност мастер рада на мастер студијама исказана је у ЕСПБ бодовима

Бодовна вредност обавезног мастер рада на СП МАС Пословна економија и финансије износи 15 ЕСПБ, а СИР - Студијски истраживачки рад на изради мастер рада је вреднован са 6 ЕСПБ.

и. Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета

Предуслови за упис појединих предмета или групе предмета на СП МАС Пословна економија и финансије описани су у књизи предмета ([Табела 5.2](#)) у оквиру [Стандарда 5](#).

ј. начин избора предмета из других студијских програма;

Начин избора предмета из других студијских програма, као и признавање испита положених на другим СП (БУ) описани су у описани су у Правилника о преношењу ЕСПБ бодова који је постављен на сајту факултета.

к. услове за прелазак са других студијских програма у оквиру истих или сродних области студија

Услови за прелазак са других студијских програма дати су у оквиру Правилника о преношењу ЕСПБ бодова који је постављен на сајту факултета.

В. 1.2. Обим студија се изражава бројем ЕСПБ бодова.

Обим студија на СП МАС Пословна економија и финансије износи **60 ЕСПБ бодова**.

Прилози за стандард 1:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- **Прилог 1.1** сајт-
www.fimek.edu.rs

Стандард 2. Сврха студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисану сврху и улогу у образовном систему, доступну јавности.

Сврха студијског програма МАС Пословна економија и финансије је да кроз јединство образовног и научно-истраживачког рада обезбеди свршеним студентима стицање знања, вештина, способности и ставова, као неопходних и довољних услова за успешно обављање професионалних задатака из области пословне економије и финансија у реалном пословном окружењу. Прецизније, сврха програма је да омогући надоградњу већ стечених знања и омогући студентима стицање напреднијих знања, целовитије разумевање знања из области микро и макроекономије, корпоративних финансија и управљања финансијским ризицима, стратегијског менаџмента у глобалном окружењу, међународног пословања и међународних финансија. Истовремено се кроз СП ствара база и за наставак образовања на вишем нивоу студија (ДАС) у оквиру националног, регионалног и глобалног образовног простора.

Знања, вештине, способности и ставови, које студенти стичу завршетком СП МАС Пословна економија и финансије, представљају основу за препознатљиву и јасну професију и занимање мастер економиста. У професионалном деловању свршени студенти су високо специјализовани и квалификовани да критички посматрају и анализирају различите токове и проблеме у друштву из економске перспективе. Овим они стичу компетенције за активно учествовање у друштвено – економском животу, опрезност у доношењу привредних и пословних одлука, умешност у примени савремених модела пословања, способност за управљање и вођење пословних процеса.

Студијски мастер програм Пословна економија и финансије тежи да студенте упозна са битним елементима и алатима за коришћење база података и њихов значај за успешан менаџмент компаније, као и са проблематиком опште методологије савремене науке, као и са специфичностима метода научног истраживања у пословној економији и финансијама. Такође, сврха поменутог програма је и да оспособи студенте, будуће мастер економисте, за практичан и научно-истраживачки у овој ужој научној области. Тиме се студенти оспособљавају за даље усавршавање на докторским студијама и будући рад у високошколским установама и научним институтима.

Сврха овог студијског програма је да студентима пружи способности које ће им омогућити да обављају најсложеније послове у складу са звањем мастер економисте у области финансија, пре свега вишег нивоа управљања, у међународном окружењу, приватном и јавном привредном сектору али и за креирање и ширење сопственог бизниса. У складу са тиме завршетком овог СП студенти ће бити оспособљени за укључивање у врло захтевне професије, као што су: финансијски директори, пословни и финансијски консултанتي, аналитичари ризика, корпоративни стратеги, менаџери у јавној управи, и слично. Без обзира на велики број ВУ, које се баве образовањем мастер економиста, поменуте компетенција су неспорно друштвено оправдане и корисне и још увек дефицитарне на тржишту рада не само у нашој земљи већ и у свету.

ВУ има вишегодишње искуство у реализацији овог СП, кроз континуирано преиспитивање, развој и иновирање наставног процеса у складу са потребама корисника и савременим научним достигнућима и трендовима у развоју образовног процеса и усаглашавање са највишим националним, европским и светским стандардима у области високошколског образовања.

Обогаћивањем претходно стечених знања омогућава се студенатима ширење спектра њихових вештина и способности, тако да они постају квалитетни стручњаци из области пословне економије и финансија, али и интелектуалци који ће константно доприносити општем напретку привреде и друштва. Студијски програм мастер студија пружа квалитетна фундаментална, теоријско-методолошка, научно-стручна и стручно-апликативна знања за даље научно и стручно усавршавање студената, као и за њихово успешно укључивање у образовни и научни процес докторских академских студија.

Сврха студијског програма Пословна економија и финансије у потпуности је усклађена са циљевима и задацима Установе и предмет је континуираног иновирања и унапређења.

Прилози за стандард 2:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- **Прилог 1.1** сајт-
www.fimek.edu.rs

Стандард 3. Циљеви студијског програма

Студијски програм има јасно дефинисане циљеве.

Општи циљ СП МАС Пословна економија и финансије је постизање компетенција и практичних вештина из области пословне економије и финансија. Обезбеђење компетенција подразумева развој високо креативних способности и академских вештина као и путева и метода за њихово стицање. Оне у себе укључују способност критичког мишљења, развијање способности за тимски рад, комуникацију, обједињавање и презентирање сопствених истраживања и повезивање са резултатима других, анализе, синтезе, логичког закључивања... Развој и подстицање ових способности су база за овладавање предметно-специфичним практичним вештинама потребним за обављање врло сложених задатака из домена пословне економије и финансија. Област пословне економије представља врло егзактан сегмент економске науке, циљно усмерен на привредне субјекте, конституисане по *going concern* принципу, који у свом деловању следе принцип рентабилности (креирања нове вредности).

Основни циљ СП МАС Пословна економија и финансије је да студентима омогући стицање специјализованих знања и способности, које омогућавају разумевање и примену актуелних теоријских концепата и ставова у решавању практичних проблема и захтева, које намеће савремено пословање. Суштина тих решења се своди на правовремено и научно засновано пословно одлучивање, као подршке одржавању и развоју привредних субјеката и стварању нове вредности.

Из овако схваћеног општег циља логично произлази низ ужих (сепаратних) циљева, који суштински опредељују општи циљ СП МАС Пословна економија и финансије. Ти циљеви би се у најкраћем могли систематизовати као:

- Оспособити студенте за врло сложене управљачке и аналитичке послове из домена финансија у свим секторима привреде као и разумевање финансијских и нефинансијских информација односно способност спознаје настале пословне ситуације и могућности даљег развоја пословања предузећа.
- Пружити продубљена и напредна знања из области макроекономије и микроэкономије чиме студенти постају способни да прате и разумеју економске токове и дешавања, као и да усвоје и примене основне принципе функционисања тржишних механизма и процеса репродукције на тржишту данашњице.
- Илустровати савремене концепте, технике, алате и инструменате финансија и инвестирања, принципе функционисања међународних финансија односно финансијских тржишта и институција, чиме они постају спремни за обављање послова финансијских менаџера у предузећима, девизном, тржишту новца и капитала и за креирање и имплементацију економске политике у оквиру државних институција.

Специфични циљеви СП МАС Пословна економија и финансије огледају се у следећем:

- Образовање стручњака који ће поседовати спој професионалног, теоријског и практичног знања које се успешно може применити у савременом пословању;
- Оспособљавање младих стручњака да користе стечена знања при решавању конкретних пословних проблема путем симулација пословних перформанси, радионица, специфичних курсева, решавања студија случајева чиме они добијају прилику да осете реално пословно окружење;
- Упознати студенте са утицајем процеса глобализације на пословање предузећа и обучити их управљању ризиком и временом у турбулентном окружењу, као и вештином предвиђања будућих трендова у сфери пословне економије и финансија;
- Омогућити студентима да кроз студијски програм науче стране језике и стекну дигиталну писменост неопходну у пословном свету и међународно-економским односима;
- Пружити студентима могућност да наставе своје школовање и научно-стручно усавршавање обезбеђујући тиме формирање научног и стручног подмлатка;
- Подстицати студенте да константно испољавају самосталност, креативност и иновативности у раду, да развију предузетнички дух и буду носиоци промена;
- Развијати код студената свест да као будући економски стручњаци извршењу сваког посла приступају озбиљно, савесно и квалитетно;
- Подстицати студенте на тимски рад и константно им указивати на нужност толеранције и уважавања туђег става и мишљења;

Хомеостаза општих, посебних и предметно-специфичних циљева СП МАС Пословна економија и финансије су у складу са основним задацима и циљевима ВУ. Овако јасно и недвосмислено формулисани циљеви СП се потпуно уклапају у дефинисани квалификацијски оквир (7.1 НОКС) и захтеве тржишта рада и привредног развоја локалне заједнице и Републике Србије као целине.

Прилози за стандард 3:

Прилог 1.1. Публикација установе (у штампаном или електронском облику, сајт институције)- **Прилог 1.1** сајт-

www.fimek.edu.rs

Стандард 4: Компетенције дипломираних студената

Савладавањем студијског програма студент стиче опште и предметно-специфичне способности које су у функцији квалитетног обављања стручне, научне и уметничке делатности.

Компетенције представљају интегрисани скуп знања, вештина, способности и ставова, које појединцу омогућују ефикасно делање у складу са стандардом квалификације, схваћене као формално признање стечених компетенција. Савладавањем студијског програма СП МАС Пословна економија и финансије, студент стиче високо специјализоване академске опште и предметно-специфичне компетенције које су у функцији квалитетног обављања будуће стручне делатности. Те компетенције су основа за решавање сложених практичних проблема кроз преиспитивање постојећих научних и стручних ставова, контрадикторности у савременој теорији и пракси кроз поткрепљивања ставова аргументима користећи многобројну литературу уз дозу критичности и самокритичности у размишљању и закључивању.

Опште компетенције:

- способност анализе, синтезе и предвиђање могућих решења проблема и последица тих решења;
- развијене способности евалуације теоријских текстова, примене концепата на релевантне студије случајева и развоја систематичног знања у независним истраживањима;
- овладавање методама, поступцима и процесима истраживања;
- креативност, развој критичког и самокритичког мишљења и приступа, вештине анализе, синтезе и евалуације, укључујући способност за разумевање претпоставки, узрока или последица;
- способност процене ставова базираних на доказима и чињеницама и способност идентификације проблема и предлагања решења;
- развој комуникационих способности и сарадње са ужим социјалним и међународним окружењем.

Предметно-специфичне компетенције:

- темељно знање из области пословне економије и финансија, које чини основу будуће професије;
- способност примене стеченог знања у пракси;
- способност самосталног рада и рада у интердисциплинарним тимовима;
- способност решавања конкретних проблема уз употребу научних метода и поступака;
- способност доношења одлука на бази релевантних информација;
- повезивање знања из области пословне економије, менаџмента, финансија, електронског пословања и њихова примена;
- праћење и примена новина у струци;
- развој вештина у употреби знања у подручју пословне економије и финансија;
- развој и имплементација одрживих пословних модела;
- способност партиципирања у домаћим и међународним пројектима;
- иновативно и креативно решавање проблема;
- креирање и имплементација бизнис плана и оснивање сопственог бизниса.

Лапидарно побројане компетенције које студенти могу да стекну на СП МАС Пословна економија и финансије детерминишу исход учења. Под исходом учења се подразумева јасан исказ о томе шта се од појединца (студента) очекује да зна, разуме и да је способан да покаже, односно уради након завршеног процеса учења. Исход учења омогућава проверљивост нивоа развијености компетенција, односно достигнућности знања, вештина, ставова и способности. СП МАС Пословна економија и финансије нуди исходе учења који се уклапају са Европском регулативом оквира квалификација (EQF), са којом је Закон о националном оквиру квалификација Републике Србије усаглашен. Конкретно, овај СП МАС омогућава стицање квалификације седмог нивоа (подниво 1.) Ове

квалификације обухватају сложене активности које се састоје од различитих међусобно повезаних задатака који могу да покривају више повезаних области професионалне делатности.

Дескриптори квалификација 7 нивоа, подниво 1. у складу са Законом о националном оквиру квалификација Републике Србије (7.1 НОКС)

Ниво	Знање	Вештине	Способности и ставови
7.1	Поседује високо специјализована академска и/или стручна знања која се односе на теорије и принципе, процесе укључујући вредновање, критичко разумевање и примену у области учења и/или рада	Решава сложене проблеме на иновативан начин који доприноси развоју у области учења и/или рада. Управља и води сложену комуникацију и интеракцију и сарадњи са другима из различитих друштвених група. Примењује сложене методе, инструменте и уређаје релевантне за област учења и/или рада	Делује предузетнички и преузима руководеће послове. Самостално и са пуном одговорношћу води најсложеније пројекте. Планира и реализује научна и/или примењена истраживања. Контролише рад и вреднује резултате других ради унапређења постојеће праксе.

Завршетком овог студијског програма студенти ће бити оспособљени да стручно обављају послове финансијских менаџера, финансијских и пословних аналитичара, финансијских саветника, инвестиционих саветника и других сличних и повезаних послова.

ВУ има развијен Додатак дипломи (Прилог 4.1) као посебан документ, који садржи све Законом прописане елементе. Овај документ пружа детаљнији увид у ниво, природу, садржај студија, систем и правила студирања које је студент означен на оригиналној дипломи похађао и успешно завршио.

Прилози за стандард 4:

[Додатак дипломе - Прилог 4.1.](#)